İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ **7**

İÇİNDEKİLER **9**

KISALTMALAR **17**

GİRİŞ **19**

I. Tehlikeliliğin Ceza Hukukundaki Yeri ve Önemi 19

II. Çalışmanın Temel Argümanı ve Cevaplanacak Sorular 21

III. Çalışmanın Planı 23

IV. Çalışmanın Sınırı 24

V. Metodoloji ve Yararlanılan Kaynaklar 25

BİRİNCİ BÖLÜM

TEHLİKELİLİK KAVRAMI VE KAVRAMA İLİŞKİN TEMEL MESELELER

I. TEHLİKELİLİĞİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ 27

A. Kavramın Ceza Hukukundaki Önemine Genel Bir Bakış 27

B. Tanım 29

1. Tehlike Kavramı 29

a. Tehlike Kavramı Hakkındaki Görüşler 29

b. Maddi Ceza Hukukunda Tehlike Kavramının Görünümü 32

2. Tehlikelilik 35

C. Tanıma İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar 39

1. Suçun Niteliği ve Tehlikelilik 39

2. Tehlikeliliğin Derecesi 42

D. Risk Kavramı ve Tehlikelilikle İlişkisi 44

E. Tehlikelilik ve Yer İlişkisi 46

F. Kavrama Yönelik Eleştiriler 48

II. KAVRAMIN CEZA HUKUKU TARİHÇESİNDEKİ YERİ 50

A. 19. Yüzyıl Öncesi Tehlikelilik Kavramı 50

B. 19. Yüzyıl Tehlikelilik Kavramı 51

1. Klasik Okul 51

2. Pozitivist Okul 56
a. Cesare Lombroso'nun Görüşleri 57
b. Raffaele Garofalo'nun Görüşleri 58
c. Enrico Ferri'nin Görüşleri 59
3. Klasik Okul ve Pozitivist Okul Çatışması 60
4. Milletlerarası Ceza Hukuku Birliği 62
5. Toplumsal Savunma Teorisi 63
a. Filippo Gramatica'nın Görüşleri 63
b. Marc Ancel'in Görüşleri 64
C. Günümüz Ceza Hukuku ve Tehlikelilik İlişkisi 65
1. Çağımızın Suç Olgusuna ve Ceza Hukukuna Genel Bir Bakış 65
a. Terörizm ve Organize Suç Tehlikesi 70
b. Yeni Risk Türleri 72
c. Suç Korkusu 74
2. Klasik Ceza Hukukunun Değişimi 76
3. Ceza Hukukundaki Değişimi Açıklayan Çeşitli Yaklaşımlar 78
a. Risk Toplumu ve Risk Ceza Hukuku 78
b. Düşman Ceza Hukuku 81
c. Önleyici Adalet (*Preventive Justice*) Kavramı 83
D. Değerlendirme 84
III. TEHLİKELİLİĞİN TEORİK VE NORMATİF ÇERÇEVESİ 85
A. Karşılaştırmalı Hukukta Tehlikeliliğe Genel Bir Bakış 85
1. İtalya 85
2. Almanya 86
3. İngiltere ve Galler 88
B. Türk Hukukunda Tehlikelilik 88
C. İsnat Yeteneği ve Tehlikelilik İlişkisi 92
1. Akıl Hastalığı 94
a. Akıl Hastalığının Ceza Sorumluluğuna Etkisi 94
b. Akıl Hastalığı-Tehlikelilik İlişkisi 97
2. Bağımlılar 99
a. Bağımlılığın Ceza Sorumluluğuna Etkisi 99
b. Bağımlılık- Tehlikelilik İlişkisi 100
3. Yaş Küçüklüğü 101
D. Tehlikelilik Türleri 103

1. Sosyal Tehlikelilik-Kriminolojik Tehlikelilik: Ferri'nin Görüşü 103
2. Psikolojik Tehlikelilik-Kriminolojik Tehlikelilik..... 105
3. Basit Tehlikelilik-Nitelikli Tehlikelilik..... 106
4. İnfaz Tehlikeliliği 106
IV. TEHLİKELİLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 108
A. Kavram..... 108
B. Varsayılan Tehlikelilik 111
1. İtalyan Hukukunda Varsayılan Tehlikelilik (*la pericolosità presunta*) .. 111
2. Türk Hukukunda Varsayılan Tehlikelilik..... 113
C. Tehlikeliliğin Belirlenmesinde Yöntemler 116
1. Genel Bakış 116
2. Tehlikeliliğe Hâkim Tarafından Karar Verilmesi (Sezgisel Yöntem)..... 116
a. İtalyan Hukukunda Tehlikelilik Yargısı..... 116
b. Tehlikeliliğin Belirlenmesinde Kriterler 118
aa. Suçun Ağırlığı..... 119
bb. Suç İşleme Kapasitesi/Yeteneği (*la capacità a delinquere*) ... 119
cc. Tehlikeliliğin Belirlenmesine İlişkin Usul Hükümleri..... 121
c. Türk Hukukunda Tehlikelilik Yargısı..... 122
3. Tehlikeliliğin Belirlenmesinde Klinik Yöntem..... 122
a. Yönteme İlişkin Genel Bilgiler 122
b. Türk Hukukunda Klinik Yöntem..... 123
4. İstatistiksel Yöntem 127
a. Yöntemin Tanımı ve Özellikleri..... 127
b. Risk Değerlendirme Araçları..... 131
aa. COMPAS 131
bb. VRAG 132
cc. OxRec 133
dd. HCR-20..... 133
ee. Belirli Kişi ve Suç Tiplerine Özel Risk Değerlendirme Araçları 134
5. Yöntemlerin Değerlendirilmesi..... 135
6. Tehlikeliliğin Yeniden Değerlendirilmesi/Gözden Geçirilmesi 137
V. DEĞERLENDİRME VE ARA SONUÇ 138

İKİNCİ BÖLÜM

TEHLİKELİ SUÇLULAR

I. GENEL OLARAK 141
II. MÜKERRİRLER *(İ DELİNQUENTİ RECİDİVİ)* 146
A. Tekerrür Kurumu 146
1. Tanımı ve Tarihçesi 146
2. Tekerrürün Hukuki Niteliği 149
a. Tekerrür Müessesesini Reddeden Görüş 149
b. Tekerrür Müessesesini Kabul Eden Görüşler 152
aa. Cezanın Yetersizliği Görüşü 152
bb. İsnadiyetin Ağırlığı Teorisi 153
c. Pozitivist Okulun Görüşleri 154
d. Türk Ceza Hukukunda Tekerrürün Hukuki Niteliği 155
B. Tekerrürün Çeşitleri 157
1. Gerçek Tekerrür-Mefruz Tekerrür 157
2. Genel Tekerrür-Özel Tekerrür 158
a. Sistemler 158
b. Suçun Niteliğini Tespit 159
3. Süreli-Süresiz Tekerrür 160
4. Zorunlu Tekerrür-İhtiyari Tekerrür 162
5. Uluslararası Tekerrür 163
6. Tekrarlayan Tekerrür-Tekerrür Hükümlerinin İkinci Defa Uygulanması 164
C. Tekerrür Hükümleri 165
1. İtalyan Hukukunda Tekerrür Hükümleri 165
2. Türk Hukukunda Tekerrür Hükümleri 167
a. Ceza Mahkumiyetinin Varlığı 167
b. Yeniden Suç İşlenmesi 169
D. Tekerrürün Sonuçları 171
1. Tekerrürün Maddi Ceza Hukukuna Yönelik Sonuçları 171
2. Tekerrürün İnfaz Hukukuna İlişkin Sonuçları 171
E. Tekerrürün Sebepleri ve Tehlikelilik 172
1. Tekerrürün Sebepleri 172
2. Mükerrirlerin Tehlikeliliği 173
III. ÖZEL TEHLİKELİ SUÇLULAR 175

A. Kavramsal Çerçeve ... 175
B. İtiyadi Suçlular ... 176
1. İtiyadi Suç ... 176
2. İtiyadi Suçlu Kavramı (*i delinquenti abituali*) ... 178
3. İtalyan Hukukunda İtiyadi Suçlu ... 180
a. Kanun Tarafından Varsayılan İtiyat (*Abitualità presunta dalla legge*) ... 180
b. Hâkim Tarafından Karar Verilen İtiyat (*Abitualità ritenuta dal giudice*) ... 181
c. Kabahatlerde İtiyat (Abitualità nelle contravvenzioni) ... 182
4. Türk Hukukunda İtiyadi Suçlu ... 183
5. İtiyadi Suçluların Tehlikeliliği ... 184
C. Suçu Meslek Edinenler *(Professionalità nel Reato)* ... 185
1. İtalyan Hukukunda Suçu Meslek Edinen Kişi ... 185
2. Türk Hukukunda Suçu Meslek Edinen Kişi ... 186
3. Suçu Meslek Edinenlerin Tehlikeliliği ... 186
D. Suça Yatkın Olanlar (*tendenza a delinquere*) ... 187
E. Örgüt Suçluları ... 188
1. Suçluların Çokluğu ... 188
2. Organize Suçluluk ... 191
a. Kavram ve Özellikler ... 191
b. Türk Hukukunda Örgütlü Suç ... 195
3. Örgüt Mensubu Suçlu ... 197
a. Örgütü Kuranlar ... 197
b. Örgütü Yönetenler ... 198
c. Örgüte Üye Olanlar ... 199
d. Örgüte Üye Olmamakla Birlikte Örgüt Adına Suç İşleyenler ... 200
e. Örgüte Bilerek ve İsteyerek Yardım Edenler ... 201
f. Örgüt Propagandası Yapanlar ... 202
4. Kriminolojik Özellikler ... 203
5. Organize Suçlulukla Mücadele ... 207
IV. TERÖR SUÇLULARI ... 209
A. Terör Suçu ... 209
B. Terör Örgütü ... 211
C. Hukuki ve Kriminolojik Açıdan Terör Suçlusu ... 211
D. Terörle Mücadele ... 213

V. CİNSEL SUÇLULAR 215
A. Cinsel Suç ve Cinsel Suçlu Kavramı 215
B. Cinsel Suçlular 221
1. Cinsel Suçlulara Bakış Açısı 221
2. Cinsel Suçluların Özellikleri 223
3. Cinsel Suçlulara Yönelik Ceza Hukuku Politikaları 226
VI. DEĞERLENDİRME VE ARA SONUÇ 227

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEHLİKELİLİĞİN SONUÇLARI

I. SUÇ İŞLENMESİNİN ÖNLENMESİ VE TEHLİKELİLİK 229
A. Kavram 229
B. Suç Önlemede Teorik Yaklaşımlar 231
1. Tonry ve Farrington Modeli 231
2. Halk Sağlığı Modeli 232
C. Tehlikeliliğin Sonuçlarının Kavramsal Çerçevesi 234
1. Düzenlemelerin Çeşitliliği 234
2. Tasnif 240
a. Kronolojik Tasnif 240
b. Tedbirin Yöneldiği Hukuki Değere Göre Tasnif 242
c. Amaca Göre Tasnif 243
aa. Suçluyu Yoksun Kılma (*Incapacitation*) 243
bb. Suçluyu Topluma Yeniden Kazandırma Yoluyla Önleme 246
cc. Suçluyu Tedavi Yoluyla Önleme 247
II. MUHAKEME AŞAMASINDA BAŞVURULAN TEDBİRLER 248
A. Önleyici Tutuklama (*Preventive Detention*) 248
1. Tanımı ve Koşulları 248
2. Tedbir Hakkında Değerlendirme 251
B. Türk Hukuku: Tutuklular Hakkında Uygulanan Kısıtlayıcı Önlemler 254
III. CEZA YAPTIRIMINDA TEHLİKELİLİĞİN ROLÜ 255
A. Cezanın Belirlenmesi ve Bireyselleştirilmesi Kapsamında Tehlikelilik 256
1. Kavram 256
2. Takdiri İndirim Nedenleri 258
B. Hapis Cezasına ve İnfazına Seçenek Kurumlar Bakımından Tehlikelilik 260
1. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar (TCK m. 50) 260

2. Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK m. 51) ... 262
3. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (CMK m. 231) ... 265
C. Karşılaştırmalı Hukuktan Örnek: Süresiz Hüküm ... 268
1. Tanımı ve Tarihçe ... 268
2. Süresiz Hükme Yönelik Tartışmalar ... 270
3. İsviçre Örneği ... 271
IV. GÜVENLİK TEDBİRLERİ ... 272
A. Kavram ... 272
B. Hukuki Nitelik ... 275
C. Güvenlik Tedbirleri ve Kanunilik İlkesi ... 276
D. Güvenlik Tedbirlerine Karar Verilmesinin Koşulları ... 278
E. Güvenlik Tedbirlerinin Türleri ... 280
1. Hürriyeti Bağlayıcı Güvenlik Tedbirleri ... 282
a. Önleyici Tutma Tedbiri ... 282
b. Zirai Koloniye veya Çalışma Evine Gönderme Tedbiri: İtalya Örneği ... 284
2. Hürriyeti Bağlayıcı Olmayan Güvenlik Tedbirleri ... 285
V. İNFAZ REJİMİNDE TEHLİKELİLİĞİN ROLÜ ... 286
A. Hükümlünün Gözlemi ve Gruplandırılması ... 287
B. Cezanın Planlanması ... 289
C. İnfaz Sırasında Hükümlünün Haklarına Etkileri ... 290
VI. TÜRK HUKUKUNDA ÖZEL TEHLİKELİ SUÇLU OLMANIN SONUÇLARI ... 293
A. Mükerrirlere Özgü İnfaz Rejimi ... 293
1. Koşullu Salıverilme ... 295
a. Hürriyeti Bağlayıcı Cezaya Alternatif Arayışları ... 295
b. Tarihçesi ... 298
c. Hukuki Niteliği ve Amacı ... 298
d. Koşulları ... 302
aa. Cezanın Bir Bölümünün Ceza İnfaz Kurumunda İnfaz Edilmesi ... 302
bb. İnfaz Süresinin İyi Hâlli Olarak Geçirilmesi ... 305
cc. Disiplin Cezası ... 307
e. Koşullu Salıverilmede Usul ... 307
f. Mahkumların Gözetimi ... 310
g. Koşullu Salıverilme Kararının Geri Alınması ... 310
h. Koşullu Salıverilmenin Uygulanmayacağı Hâller ve Umut Hakkı ... 311

2. Cezanın İnfazından Sonra Uygulanacak Denetimli Serbestlik Tedbiri ..312
a. Denetimli Serbestlik Kurumu 312
b. Özel Tehlikeli Suçlular Yönünden Tedbirin Hukuki Niteliği 315
c. Tedbir Türleri 316
B. Cinsel Suçlulara Yönelik İnfaz Rejimi 317
1. Koşullu Salıverilmeye İlişkin Düzenleme....317
2. Tedavi ve Yükümlülüklere Tabi Olma 317
3. Türk Hukukunda Kastrasyon Tartışmaları....318
VII. TEHLİKELİ SUÇLULAR VE RİSK YÖNETİMİ....321
A. Kavram 321
B. Risk Yönetiminde Yöntem 322
C. Risk Yönetiminde Birleşik Krallık Örneği: MAPPA....323
D. Kadına Yönelik Şiddet ve Risk Yönetimi....325
VIII.TEHLİKELİ SUÇLULARA YÖNELİK DÜZENLEMELERİN SINIRLARI....328

SONUÇ....331

KAYNAKÇA....337